

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตรดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๓ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. พุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์ (Canna 'Kreawan')
๒. พุทธรักษาพันธุ์จिरพร (Canna 'Jiraporn')
๓. พุทธรักษาพันธุ์จารุภา (Canna 'Jarupa')

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิพาทว่า การยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายในสามสิบวัน นับจากวันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

(นางวิลาวัลย์ ไคร์คราญ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

พุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์ (Canna 'Kreawan')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 02-579-0113

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

พุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์ เป็นพันธุ์กลายที่ได้มาจากการฉายรังสีแกมมา ในปี พ.ศ. 2564 โดยศูนย์วิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทีมนักวิจัยประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ พิรณัฐ จอมพุก นางสาวณัฐนิชภู สุทิน นางสาวลักขมณ สร้อยทอง และนายธีระ ใฝ่เจริญ ได้นำต้นพุทธรักษาพันธุ์ปรีชา ซึ่งมีลักษณะต้นสูงเฉลี่ย 110 เซนติเมตร ใบและก้านใบสีเขียว รูปใบหอก กว้างเฉลี่ย 16.8 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 51.7 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปลิ่ม ขอบใบเรียบ แผ่นใบและก้านใบสีเขียว ดอกสีชมพูเข้ม (Red Group 50B) โคนกลีบสีชมพูอ่อน (Red Group 48C) ไปฉายรังสีแกมมาแบบโครนิก ภายในอาคารฉายรังสีแกมมาซึ่งมีโคบอลต์-60 เป็นต้นกำเนิดรังสี จำนวน 15-20 ต้น ซึ่งปลูกอยู่ในกระถาง . ปี พ.ศ. 2564-2565 ปลูกขยายพันธุ์เพื่อให้แตกหน่อใหม่ คัดเลือกลักษณะกลายโดยเริ่มคัดเลือกตั้งแต่รุ่น M₁V₂ เป็นต้นไป เมื่อพบลักษณะกลาย คือ กลีบดอกสีชมพูอมส้ม (Red Group 36A) โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 11C) จากนั้นแยกหน่อที่กลายมาขยายพันธุ์เพื่อทดสอบความคงตัว จำนวน 2 หน่อ จนถึงปี พ.ศ. 2566 คัดเลือกพันธุ์กลาย (solid mutant) ขยายพันธุ์ และปลูกประเมินลักษณะประจำพันธุ์ พบว่าพันธุ์มีความสม่ำเสมอและมีความคงตัว ปี พ.ศ. 2567 คัดเลือกได้ 1 พันธุ์ จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า “พันธุ์เครือวัลย์” ปัจจุบันขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อได้จำนวน 20 ต้น

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2564	ฉายรังสีแกมมาแบบโครนิกต้นพุทธรักษาพันธุ์ปรีชา จำนวน 15-20 ต้น	ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ เทคโนโลยี
2564-2565	↓ ปลูกขยายพันธุ์รุ่น M_1V_1 เพื่อให้แตกหน่อใหม่ ↓ ปลูกขยายและคัดเลือกลักษณะที่กลายพันธุ์ M_1V_4 ↓ คัดเลือกลักษณะกลายตั้งแต่รุ่น M_1V_2 เป็นต้นไป และขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อเพื่อทดสอบความคงตัว	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
2566	↓ คัดเลือกและปลูกทดสอบเพื่อประเมินลักษณะประจำพันธุ์	
2567	↓ พุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย พุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์ ชื่อวิทยาศาสตร์ *Canna 'Kreawan'* วงศ์ Cannaceae
พืชล้มลุก ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก ระบบรากฝอย

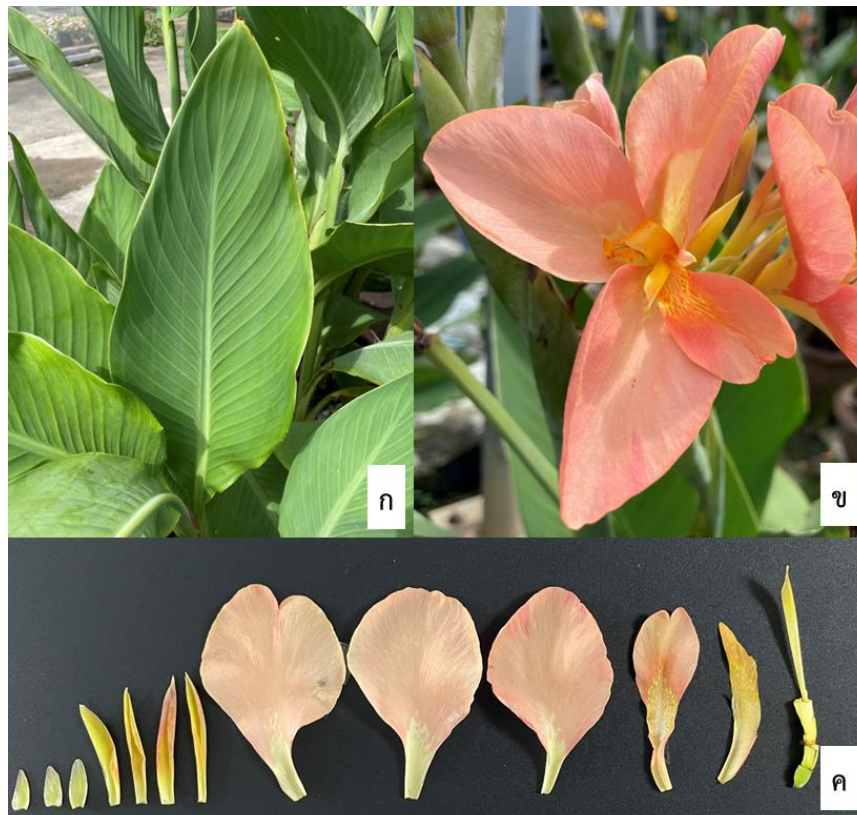
ต้น เหนียวอยู่ใต้ดิน ส่วนเหนือดินเป็นลำต้นเทียมประกอบด้วยก้านใบ สูงเฉลี่ย 109 เซนติเมตร สีเขียว

ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่ กว้างเฉลี่ย 19.7 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 47.3 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบและก้านใบสีเขียว

ดอก/ช่อดอก ช่อดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก มีจำนวนดอก 14-16 ดอกต่อช่อ ดอกขนาดกลาง กว้าง 11 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ อยู่ด้านล่างแยกกันเป็นอิสระ กลีบดอก 3 กลีบ เชื่อมติดกันที่โคน เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ คือ เกสรเพศผู้เป็นหมันเปลี่ยนแปลงไปคล้ายกลีบดอกจำนวน 4 กลีบ สีชมพูอมส้ม (Red Group 36A) บนกลีบดอกมีปื้นสีชมพู โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 11C) และมีขีดสีชมพูอมส้ม (Red Group 36A) กระจายอยู่บริเวณโคนกลีบ และเกสรเพศผู้ไม่เป็นหมันเปลี่ยนแปลงไปคล้ายกลีบดอกจำนวน 1 กลีบ มีขนาดเล็ก มีอับเรณูติดอยู่ที่ด้านข้าง โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 11C) ปลายกลีบสีส้มอ่อน มีเกสรเพศเมียคล้ายหลอด 1 อัน ก้านยอดเกสรเพศเมียสีเหลือง มีรังไข่ใต้วงกลีบ

ผล/เมล็ด ผลแห้งแตก ไม่ติดเมล็ด

หมายเหตุ เทียบสีจากแถบเทียบสีมาตรฐานของ The Royal Horticultural Society (RHS Color Chart):
The Royal Horticultural Society, 1995. The Royal Horticultural Society. 80 Vincent
Square, London SW1P2PE.

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์
ก ใบ ข-ค ช่อดอกและดอก

พุทธรักษาพันธุ์เครือวัลย์

พุทธรักษาพันธุ์จิราพร (Canna 'Jiraporn')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 02-579-0113

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

พุทธรักษาพันธุ์จิราพรเป็นพันธุ์กลายที่ได้มาจากการฉายรังสีแกมมา ในปี พ.ศ. 2564 โดยศูนย์วิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทีมนักวิจัยประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ พิรณัฐ จอมพุก นางสาวณัฐนิช สุทิน นางสาวลักขมณ สร้อยทอง และนายธีระ ไข่เจริญ ได้นำต้นพุทธรักษาพันธุ์ปรีชา ซึ่งมีลักษณะต้นสูงเฉลี่ย 110 เซนติเมตร ใบและก้านใบสีเขียว รูปใบหอก กว้างเฉลี่ย 16.8 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 51.7 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปปลีมี ขอบใบเรียบ แผ่นใบและก้านใบ สีเขียว ดอกสีชมพูเข้ม (Red Group 50B) โคนกลีบสีชมพูอ่อน (Red Group 48C) ไปฉายรังสีแกมมาแบบโครนิค ภายในอาคารฉายรังสีแกมมาซึ่งมีโคบอลต์-60 เป็นต้นกำเนิดรังสี จำนวน 15-20 ต้น ซึ่งปลูกอยู่ในกระถาง ปี พ.ศ. 2564-2565 ปลูกขยายพันธุ์เพื่อให้แตกหน่อใหม่ คัดเลือกลักษณะกลายโดยเริ่มคัดเลือกตั้งแต่รุ่น M₁V₂ เป็นต้นไป เมื่อพบลักษณะกลาย คือ กลีบดอกสีส้มอมชมพู (Red Group 37A) ขอบกลีบดอกมีสีเหลือง โคนกลีบ สีเหลืองอ่อน (Yellow Group 3C) จากนั้นแยกหน่อที่กลายมาขยายพันธุ์เพื่อทดสอบความคงตัว จำนวน 2 หน่อ จนถึงปี พ.ศ. 2566 คัดเลือกพันธุ์กลาย (solid mutant) ขยายพันธุ์ และปลูกประเมินลักษณะประจำพันธุ์ พบว่า พันธุ์มีความสม่ำเสมอและมีความคงตัว ปี พ.ศ. 2567 คัดเลือกได้ 1 พันธุ์ จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า “พันธุ์จิราพร” ปัจจุบัน ขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อได้จำนวน 20 ต้น

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2564	ฉายรังสีแกมมาแบบโครนิกต้นพุทธรักษาพันธุ์ปรีชา จำนวน 15-20 ต้น	ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ เทคโนโลยี
2564-2565	↓ ปลูกขยายพันธุ์รุ่น M_1V_1 เพื่อให้แตกหน่อใหม่ ↓ ปลูกขยายและคัดเลือกลักษณะที่กลายพันธุ์ M_1V_4 ↓ คัดเลือกลักษณะกลายตั้งแต่รุ่น M_1V_2 เป็นต้นไป และขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อเพื่อทดสอบความคงตัว	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
2566	↓ คัดเลือกและปลูกทดสอบเพื่อประเมินลักษณะประจำพันธุ์	
2567	↓ พุทธรักษาพันธุ์จิราพร	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย พุทธรักษาพันธุ์จิราพร ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Canna 'Jiraporn'</i> วงศ์ Cannaceae พืชล้มลุก ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย
ต้น	เหง้าอยู่ใต้ดิน ส่วนเหนือดินเป็นลำต้นเทียมประกอบด้วยก้านใบ สูงเฉลี่ย 105 เซนติเมตร สีเขียว
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่ กว้างเฉลี่ย 17 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 47.6 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบและก้านใบสีเขียว
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก มีจำนวนดอก 10-15 ดอกต่อช่อ ดอกขนาดกลาง กว้าง 7 เซนติเมตร ยาว 9 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ อยู่ด้านล่างแยกกันเป็นอิสระ กลีบดอก 3 กลีบ เชื่อมติดกันที่โคน เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ คือ เกสรเพศผู้เป็นหมันเปลี่ยนแปลงไปคล้ายกลีบดอกจำนวน 4 กลีบ สีส้มอมชมพู (Red Group 37A) ขอบกลีบดอกมีสีเหลือง (Yellow Group 5C) โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 3C) มีขีดสีส้มอมชมพู (Red Group 37A) กระจายอยู่บริเวณโคนกลีบ และเกสรเพศผู้ไม่เป็นหมันเปลี่ยนแปลงไปคล้ายกลีบดอกจำนวน 1 กลีบ มีขนาดเล็ก มีอับเรณูติดอยู่ที่ด้านข้าง โคนกลีบสีเหลือง ปลายกลีบ

สีส้มอมแดง (Orange Red group 34A) ขอบสีเหลือง มีเกสรเพศเมียคล้ายหลอด 1 อัน ก้านยอด
เกสรเพศเมียสีเหลือง มีรังไข่ใต้วงกลีบ

ผล/เมล็ด ผลแห้งแตก ไม่ติดเมล็ด

หมายเหตุ เทียบสีจากแถบเทียบสีมาตรฐานของ The Royal Horticultural Society (RHS Color Chart):
The Royal Horticultural Society, 1995. The Royal Horticultural Society. 80 Vincent
Square, London SW1P2PE.

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพุทธรักษาพันธุ์จิราพร
ก ใบ ข-ค ช่อดอกและดอก

พุทธรักษาพันธุ์จิราพร

พุทธรักษาพันธุ์จารุภา (Canna 'Jarupa')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ เลขที่ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 02-579-0113

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

พุทธรักษาพันธุ์จารุภา เป็นพันธุ์กลายที่ได้มาจากการฉายรังสีแกมมา ในปี พ.ศ. 2564 โดยศูนย์วิจัยนิวเคลียร์เทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทีมนักวิจัยประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ พิรณัฐ จอมพุก นางสาวณัฐนิช สุทิน นางสาวลักขมณ สร้อยทอง และนายธีระ ใฝ่เจริญ ได้นำต้นพุทธรักษาพันธุ์สุธาสนี ซึ่งมีลักษณะต้นสูงเฉลี่ย 99 เซนติเมตร ใบและก้านใบสีเขียว รูปใบหอก กว้างเฉลี่ย 21.3 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 52.7 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบและก้านใบสีเขียว ดอกสีชมพู (Red Group 49B) โคนสีเหลือง (Yellow Group 6D) มีจุดหรือขีดเล็ก ๆ สีชมพู กระจาย ไปฉายรังสี แกมมาแบบโครนิกภายในอาคารฉายรังสีแกมมาซึ่งมีโคบอลต์-60 เป็นต้นกำเนิดรังสี จำนวน 15-20 ต้น ซึ่งปลูกอยู่ในกระถาง ปี พ.ศ. 2564-2565 ปลูกขยายพันธุ์เพื่อให้แตกหน่อใหม่ คัดเลือกลักษณะกลายโดยเริ่มคัดเลือกตั้งแต่ รุ่น M_1V_2 เป็นต้นไป เมื่อพบลักษณะกลาย คือ กลีบดอกสีส้ม (Orange Red Group 33A) โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 4C) จากนั้นแยกหน่อที่กลายมาขยายพันธุ์เพื่อทดสอบความคงตัว จำนวน 2 หน่อ จนถึงปี พ.ศ. 2566 คัดเลือกพันธุ์กลาย (solid mutant) ขยายพันธุ์ และปลูกประเมินลักษณะประจำพันธุ์ พบว่าพันธุ์ มีความสม่ำเสมอและความคงตัว ปี พ.ศ. 2567 คัดเลือกได้ 1 พันธุ์ จึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า “พันธุ์จารุภา” ปัจจุบัน ขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อได้จำนวน 20 ต้น

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	การดำเนินการ	สถานที่
2564	ฉายรังสีแกมมาแบบโครนิกต้นพุทธรักษาพันธุ์สุธาสิณี จำนวน 15-20 ต้น	ศูนย์วิจัยนิวเคลียร์ เทคโนโลยี
2564-2565	↓ ปลูกขยายพันธุ์รุ่น M_1V_1 เพื่อให้แตกหน่อใหม่ ↓ ปลูกขยายและคัดเลือกลักษณะที่กลายพันธุ์ M_1V_4 ↓ คัดเลือกลักษณะกลายตั้งแต่รุ่น M_1V_2 เป็นต้นไป และขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อเพื่อทดสอบความคงตัว	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
2566	↓ คัดเลือกและปลูกทดสอบเพื่อประเมินลักษณะประจำพันธุ์	
2567	↓ พุทธรักษาพันธุ์จารุภา	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย พุทธรักษาพันธุ์จารุภา ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Canna 'Jarupa'</i> วงศ์ Cannaceae พืชล้มลุก ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	ระบบรากฝอย
ต้น	เหง้าอยู่ใต้ดิน ส่วนเหนือดินเป็นลำต้นเทียมประกอบด้วยก้านใบ สูงเฉลี่ย 74 เซนติเมตร สีเขียว
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปไข่ กว้างเฉลี่ย 20.3 เซนติเมตร ยาวเฉลี่ย 47 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบและก้านใบสีเขียว
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอกออกเป็นช่อแบบช่อกระจุก มีจำนวนดอก 10-15 ดอกต่อช่อ ดอกขนาดกลาง กว้าง 7 เซนติเมตร ยาว 8 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ อยู่ด้านล่างแยกกันเป็นอิสระ กลีบดอก 3 กลีบ เชื่อมติดกันที่โคน เกสรเพศผู้มี 2 ลักษณะ คือ เกสรเพศผู้เป็นหมันเปลี่ยนแปลงไปคล้ายกลีบดอกจำนวน 4 กลีบ กลีบดอกสีส้ม (Orange Red Group 33A) โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 4C) และเกสรเพศผู้ไม่เปลี่ยนแปลงไปคล้ายกลีบดอกจำนวน 1 กลีบ มีขนาดเล็ก มีอับเรณูติดอยู่ที่ด้านข้าง โคนกลีบสีเหลืองอ่อน (Yellow Group 11C) ปลายกลีบมีสีเหลืองและมีจุดประสีส้ม มีเกสรเพศเมียคล้ายหลอด 1 อัน ก้านยอดเกสรเพศเมียสีเหลือง มีรังไข่ใต้วงกลีบ

ผล/เมล็ด ผลแห้งแตก ไม่ติดเมล็ด

หมายเหตุ เทียบสีจากแถบเทียบสีมาตรฐานของ The Royal Horticultural Society (RHS Color Chart):
The Royal Horticultural Society, 1995. The Royal Horticultural Society. 80 Vincent
Square, London SW1P2PE.

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพุทธรักษาพันธุ์จารุภา
ก ใบ ข-ค ช่อดอกและดอก

พุทธรักษาพันธุ์จารุภา